

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Kuidas algatada kohtuasja? Kuidas algatada kohtuasja?

Ungari

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Sissenõutavaks muutunud nõuete täitmiseks saab kasutada maksekäsmenetlust ja teatavate seaduses kindlaks määratud nõuete puhul on see lausa kohustuslik. Selliseid kohtuväliseid menetlusi toimetavad notarid. Vt [maksekäsu menetlusi käsitlev teabeleht](#).

Ungaris on võimalik kasutada vaidluste alternatiivse lahendamise menetlusi. Vt [vaidluste alternatiivset lahendamist käsitlev teabeleht](#).

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

See, kas kohtusse pöördumiseks on kehtestatud tähtaeg ning milline see on, sõltub juhtumist. Näiteks varaliste nõuete puhul kohtusse pöördumise tähtaeg puudub, samuti ei kohaldata aegumistähtaega. Seevastu lepinguväliselt kahju käsitlevate juhtumite korral puudub hagi esitamise tähtaeg, kuid sellise hagi suhtes kohaldatakse üldist aegumistähtaega (viis aastat) ja kohus võtab seda menetluses arvesse, kui teine pool tugineb sellele aegumistähtajale. Muude hagide korral on kohtusse pöördumiseks ette nähtud tähtajad sätestatud seaduses.

Seepärast on soovitatav lasta advokaadil, õigusnõustajal või kodanike nõustamise bürool tähtaegade küsimust selgitada.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Kohtualluvuse küsimust, mille raames määratakse kindlaks liikmesriik, kelle kohtud on pädevad menetlema eri liiki kohtuasju, millel on rahvusvaheline mõõde, on täpsustatud Euroopa Liidu õiguses, asjakohastes rahvusvahelistes konventsioonides ja rahvusvahelise eraõiguse kohastes Ungari eeskirjades. Asjakohased ELi õigusaktid, mida kohaldatakse üldiselt tsiviil- ja kaubandusajades puhul, on [määrus \(EL\) nr 1215/2012](#) ja [uus Lugano konventsioon](#) (avaldatud otsusega nr 2009/430/EÜ), [määrus \(EÜ\) nr 2201/2003](#) (abieluasjades ja vanemlikku vastutust käsitlevates asjades) ning [määrus \(EÜ\) nr 4/2009](#) (ülalpidamist käsitlevates asjades).

Kui ei kohaldata ELi õigusakte ega kahe- või mitmepoolseid konventsioone, mille osaline Ungari on, määratakse kohtualluvus kindlaks [rahvusvahelist eraõigust käsitleva 2017. aasta XXVIII seaduse](#) alusel.

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Vt teabeleht „[Kohtualluvus – Ungari](#)“.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja haghinda?

Vt teabeleht „[Kohtualluvus – Ungari](#)“.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Hagiavalduse võib esitada isiklikult või esindaja kaudu iga isik,

- kellel on tsiviilõiguse normide kohaselt täielik teo- ja õigusvõime;
- kes on piiratud teovõimega täisealine isik, kuid kelle tsiviilõiguse normide kohane teovõime piiratus ei puuduta asja eset ega menetlustoimingud, või
- kes on tsiviilõiguse normide kohaselt õiguslikult pädev andma juhiseid seoses asja esemega.

Poole nimel tegutseb kohtumenetluses esindaja, kui

- menetlusosalisel puudub kohtumenetlusteovõime;
- poolele on määratud esindaja, ilma et see mõjutaks tema teovõimet, välja arvatud juhul, kui pool osaleb menetluses isiklikult või lepingulise esindaja kaudu, või
- pool on juriidiline isik.

[Tsiiviilkohtumenetlust käsitleva 2016. aasta CXXX seaduse](#) (edaspidi „tsiviilkohtumenetlust käsitlev seadus“) kohaselt on esindaja kaasamine kohtumenetlusse kohustuslik. Tsiiviilkohtumenetlust käsitlevas seaduses on esindaja kaasamise kohustuse üldreeglid ette nähtud erand, mille järgi ei ole see vajalik esimese astme piirkonnakohtu menetlustes ega haldus- ja töökohtu pädevusse kuuluvates töökohtumenetlustes. Sellistel juhtudel ei ole esindaja kaasamine kohustuslik, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Tsiiviilkohtumenetlust käsitlevas seaduses on ka täpsustatud, kes võib esindajana tegutseda. Pooli esindavad tavaliselt advokaadid ja advokaadibürood. Kui esindamine on kohustuslik, võib advokatuurieksami sooritanud isik esindada ennast ise, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Samas kui esindaja kaasamine ei ole kohustuslik, võib hagiavalduse esitada poole nimetatud lepinguline esindaja (nt advokaat) või tema seaduslik esindaja. Reeglid selle kohta, keda võib volitada ja keda mitte, on sätestatud tsiiviilkohtumenetlust käsitlevas seaduses.

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?

Hagiavaldus tuleb esitada otse sellele kohtule, kes on pädev asja arutama. Tsiiviilkohtumenetlust käsitleva seaduse kohaselt võib pool, kes ei kaasa esindajat, esitada piirkonnakohtu menetluses ja haldus- ja töökohtu pädevusse kuuluvates töökohtumenetlustes oma hagiavalduse ettenähtud vastuvõtualal suuliselt ning lasta selle nõuetekohaselt registreerida oma elukoha-, asukoha- või töökohajärgses pädevas kohtus või kohtus, kes on pädev asja arutama.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Ungari kohtute töökeel on ungari keel. Kui seaduses, Euroopa Liidu siduvas õigusaktis või rahvusvahelises konventsioonis ei ole sätestatud teisiti, tuleb avaldused esitada kohtule ungari keeles ning kohus koostab menetlusedokumentid ja otsused ungari keeles. Igal isikul on õigus kasutada kohtumenetluses oma emakeelt, aga ka piirkondlikku või vähemuskeelt, kui see on ette nähtud rahvusvaheliste konventsioonidega.

Euroopa piirkondlike ja vähemuskeelte harta allkirjastamisega võttis Ungari endale kohustuse võimaldada horvaadi, saksa, rumeenia, serbia, slovaki, sloveeni, romi ja bojaši keelega seoses järgmist:

isik, kes ilmub isiklikult kohtusse, võib kasutada oma piirkondlikku või vähemuskeelt, ilma et talle kaasneks sellega täiendavaid kulusid;

dokumentid ja tõendid võib esitada piirkondlikus või vähemuskeeles, kasutades vajaduse korral tõlgi või tõlkija abi.

Kohus määrab tõlgi, viipekeele tõlgi või tõlkija, kui see on vajalik, et menetlusosaline saaks kasutada oma õigust rääkida asjaomases keeles, või kui seda tuleb teha vastavalt tsiiviilkohtumenetlust käsitleva seaduse sättele keelekasutuse kohta.

Hagiavaldus tuleb esitada kirjalikult sellele kohtule, kes asja arutab. Kui soovitakse või on kohustuslik kasutada elektroonilisi sidevahendeid, tuleb hagiavaldus esitada elektrooniliselt, järgides seaduses sätestatud korda. Kui dokumentid esitatakse paberil, tuleb hagiavaldus esitada posti teel või isiklikult (kohtu kantseleile vastuvõtualal või mis tahes ajal töötaja jooksul, jättes avalduse kohtu sissepääsu juures asuvasse kogumiskasti), kuid pool, kes osaleb

menetluses esindajata, võib esitada piirkonnakohtu menetluses ja haldus- ja töökohtu pädevusse kuuluvast töökohtumenetluses oma hagiavalduse ettenähtud vastuvõtuajal suuliselt ning lasta selle standardvormil registreerida oma elukoha-, asukoha- või töökohajärgses pädevas kohtus või kohtus, kes on pädev asja arutama.

Hagiavaldusi ei saa esitada faksi teel.

Dokumentide elektroonilise esitamise võimaluste kohta saab teavet teabelehel [„Automaatne töötlemine“](#).

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Menetluse algatamiseks tuleb esitada hagiavaldus, st nõuet sisaldav kirjalik dokument. Hagiavaldust ja sellele lisatavaid dokumente puudutavad üksikasjalikud nõuded on sätestatud tsiviilkohtumenetlust käsitlevas seaduses.

Pool, kes osaleb piirkonnakohtu menetluses või haldus- ja töökohtu pädevusse kuuluvast töökohtumenetluses ilma esindajata, peab kasutama hagiavalduse esitamiseks selleks ette nähtud vormi. See aitab poolel, kes ei kasuta esindajat, oma nõuet esitada, sest vormil on näidatud, milline kohustuslik teave tuleb hagiavalduses esitada ning millised dokumendid tuleb avaldusele lisada. Vormid on avaldatud [kohtute kesksel veebisaidil](#).

Kui dokumendid esitatakse paberil, tuleb hagiavaldus ja selle lisad esitada menetlusosaliste arvust ühe võrra suuremas arvus eksemplarides. Kui mitmel menetlusosalisel on ühine esindaja, saavad nad mitme peale ühe eksemplari.

Hagiavalduste elektroonilise esitamise kohta saab teavet teabelehel [„Automaatne töötlemine“](#).

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusi?

Tsiviilkohtumenetluste raames on kohtukulude tasumine kohustuslik. Iga menetluse raames tasumisele kuuluvate kohtukulude suurus on sätestatud [tasusid käsitlevas 1990. aasta XCIII seaduses](#). Menetluse algataja peab maksma hagiavalduse esitamisel kohtukulud, välja arvatud juhul, kui otsus kulude tasumise kohta tehakse hiljem. Viimasel juhul kannab kohtukulud isik, kellelt kohus need välja mõistab.

Kohus, kus on algatatud tsiviilkohtumenetlus, jätab täiendavat teavet küsimata hagi rahuldamata, kui hageja ei ole tasunud menetlustasu, mis on proportsionaalne hagiavalduses nimetatud nõude summaga, või seaduses sätestatud kindlasummalist tasu ning ei ole esitanud tasuta õigusabi taotlust ega viidanud seaduses sätestatud tasuta õigusabile.

Menetlusosalisele võidakse anda tasuta õigusabi, et aidata tal kohtumenetluse ajal oma õigusi teostada.

Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, on menetlusosalisel õigus saada isikulist tasuta õigusabi (*személyes költségmentesség*) ja taotleda oma sissetulekute ja majandusliku olukorra alusel isikulist vabastust kulude ette tasumisest (*személyes költséfeljegyzési jog*). Personaalse vabastuse kohtukulude tasumisest (*személyes illetékmentesség*) määrab kohus omal algatusel. Menetlusosalisele antakse juhtumipõhise tasuta õigusabi (*tárgyi költségmentesség*) juhtumi esimest lähtuvalt, samas kui kulud vähendatakse (*mérsékelt illeték*) kohtu algatusel, kui menetluse ajal toimuvad teatavad sündmused.

Kohtukuludest vabastamise korral vabastatakse kohtukulud tasuma kohustatud isik nende tasumisest või kohaldatakse vabastamist juhtumi esimest lähtuvalt. Kohtukuludest vabastamise korral vabastatakse menetlusosaline kohtukulude ette tasumisest ning muudest tasudest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kohtukuludest vabastamine ei vabasta menetlusosalist täitemenetlusega seotud tasude maksimisest. Tasusid käsitlevas seaduses on täpsustatud, millised juriidilised isikud võidakse isikuliselt vabastada kohtukulude tasumisest. Selliste isikute hulka kuuluvad Ungari riik, kohalikud omavalitsused, eelarvelised asutused ja kirikud.

Juhul kui vabastus antakse juhtumi esimest lähtuvalt, vabastatakse kohtukulude tasumisest mõlemad pooled olenemata nende sissetulekust või majanduslikust olukorrast. Juhtumi esimest lähtuvalt vabastatakse pooled kohtukulude tasumisest näiteks juhul, kui tegemist on tasuta õigusabi käsitleva otsuse peale esitatud kaebusega, abielulahutuse asjas esitatud vastuhagiga või otsuse parandamist või täiendamist käsitleva taotlusega.

Sissetulekust või majanduslikust olukorrast olenemata vabastatakse pooled kohtukulude ette tasumisest kohtuasja esimest tulenevalt (*tárgyi illetékfeljegyzési jog*) näiteks menetlustes, mis on seotud isikute tsiviilõigusliku kaitsmisega või ametivõimu teostamise käigus põhjustatud kahju käsitlevate nõuetega. Isik, kes vabastatakse kohtukulude ette tasumisest juhtumi esimest lähtuvalt, ei pea kohtukulusid ette tasuma. Sellisel juhul tasub menetluse lõpus kulud see pool, kellelt kohus kulud välja mõistab.

Pool vabastatakse kulude tasumisest osaliselt, kui tema kulud vähendatakse. Kulude vähendamine on tasuta õigusabi vorm, mis erineb muust õigusabist sisuliselt selle poolest, et sellist õigusabi antakse (ilma et pool peaks seda taotlema), kui menetluse jooksul toimuvad teatavad sündmused. Selline õigusabi ei sõltu poole isiklikust olukorrast ega kohtuasja esimest.

Kulude ette tasumisest vabastamine kuulub nii tasuta õigusabi kui ka kohtukulude ette tasumisest vabastamise alla. Tasuta õigusabi võidakse anda ka konkreetsetele isikutele või juhtumi eset silmas pidades. Nende juhtumite liigid, mille puhul võidakse anda tasuta õigusabi juhtumi esimest lähtuvalt, ning isikulise tasuta õigusabi andmise tingimused on sätestatud seaduses. Näiteks võidakse pool vabastada menetluskulude tasumisest juhtumi esimest lähtuvalt eestkostet käsitlevates menetlustes.

Menetluskulude ette tasumisest vabastamine võib samuti olla isikuline või võidakse vabastus anda juhtumi eset silmas pidades. Pooled vabastatakse menetluskulude ette tasumisest näiteks menetlustes, mis on seotud põlvnemissuhte tuvastamisega või vanemliku vastutusega.

Vastavalt [advokaatide tegevust käsitlevale seadusele](#) saab juhul, kui soovitakse kasutada advokaadi teenuseid, leppida vabalt kokku advokaadi määramises, kui advokaatide tegevust käsitlevas seaduses või tsiviilseadustikus ei ole sätestatud teisiti. Seega saavad pooled advokaadi tasu vabalt kokku leppida, võttes arvesse advokaatide tegevust käsitlevas seaduses sätestatud piiranguid. Tasuta õigusabi hõlmab vabastust advokaadikulude tasumisest või nende ette tasumisest. Advokaadi määramise kiidab heaks õigusabiteenistus.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Menetlusosalisele võidakse anda isikulist tasuta õigusabi või juhtumipõhise tasuta õigusabi, et aidata tal kohtumenetluse ajal oma õigusi teostada. Füüsilisel isikul on õigus taotleda isikulist tasuta õigusabi, kui see on põhjendatud tema sissetuleku ja majandusliku olukorra, ning kohus võib omal algatusel anda talle juhtumipõhise tasuta õigusabi juhtumi eset silmas pidades. Kui poolele antakse tasuta õigusabi, vabastatakse ta kohtukulude ning muude menetluse ajal tekkivate kulude ette tasumisest ja mis tahes maksmata tasude tasumisest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Samuti vabastatakse ta riigilõivude tasumisest ja menetluskulude katteks tagatisraha maksimisest.

Sissetulekut ja majanduslikku olukorda käsitlevad kriteeriumid, mis peavad olema täidetud selleks, et pool saaks tasuta õigusabi, on sätestatud seaduses.

Samuti on seaduses sätestatud juhud, mil tasuta õigusabi võidakse anda juhtumi eset silmas pidades.

Euroopa Liidu kodanikele ja liikmesriigi territooriumil seaduslikult elavatele kolmandate riikide kodanikele võidakse isikuliselt anda tasuta õigusabi ja nad võidakse vabastada menetluskulude ette tasumisest Ungari kodanike suhtes kohaldatavatel tingimustel. Muudele välisriikide kodanikele võidakse anda tasuta õigusabi või nad võidakse vabastada menetluskulude tasumisest rahvusvaheliste lepingute alusel.

Tasuta õigusabi hõlmab Euroopa Liidu kodanike ja liikmesriigi territooriumil seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike reisikulusi, mis on seotud kohtumenetluses osalemisega, kui poole osalemine menetluses on seaduse kohaselt kohustuslik.

Kui välisriigi seaduse kohaselt saab välisriigi kohtumenetluses osalevat Ungari pool suuremat hüvitist kui juhtumipõhine vabastus kohtukulude ette tasumisest, tuleb Ungari kohtumenetluses osaleva välisriigi menetlusosalise suhtes kohaldada samuti neid soodsamaid norme.

Vt ka [õigusabi käsitlev teabeleht](#).

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Üldjuhul loetakse hagiavaldus ametlikult esitatuks sellest hetkest, kui avaldus jõuab kohtusse ja registreeritakse kohtu kantseleis. Kui dokumendid esitatakse elektrooniliselt, siis loetakse hagiavaldus üldjuhul esitatuks sellel hetkel, kui IT-süsteem saadab kättesaamise kinnituse.

See, millal loetakse hagiavaldus ametlikult esitatuks, on eriti oluline seoses juhtumitega, mille puhul on kehtestatud tähtaeg hagi esitamiseks. Sellised tähtajad on erinevad nii kestuse kui ka nende tingimuste poolest, mille täitmise korral loetakse hagiavaldus õigeaegselt esitatuks.

Menetlustähtaegade seoses on tsiviilkohtumenetlust käsitlevas seaduses sätestatud, et tähtaja mittejärgimisel ei ole tagajärgi juhul, kui kohtule saadetakse dokument on postitatud tähtide kirjaga hiljemalt tähtaja viimasel päeval. Kui menetluse ajal toimub suhtlus elektrooniliselt, ei ole (päevades, tööpäevades, kuudes või aastates määratud) tähtaja mittejärgimisel tagajärgi juhul, kui kohtule saadetakse dokument on saadetud kooskõlas IT-nõuetega elektrooniliselt hiljemalt tähtaja viimasel päeval. Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, siis ei kohaldata seda reeglit hagiavalduse esitamiseks seaduses sätestatud tähtaja arvutamise suhtes. Hagiavaldused loetakse esitatuks õigeaegselt, kui need jõuavad kohtusse hiljemalt avalduse esitamiseks ettenähtud tähtaja viimasel päeval.

Pärast tähtaja möödumist esitatud hagiavaldused lükkab kohus tagasi. Kohus toimetab hagejale kätte hagiavalduse tagasilükkamise määruse ja teatab kostjale võetud meetmest. Hageja saab määruse eraldi edasi kaevata.

Seepärast on soovitatav konsulteerida õigusnõustaja, advokaadi või kodanike nõustamise bürooga, et saada selgust küsimuses, millal loetakse hagiavaldus õigeaegselt esitatuks.

Kui menetlusosaline, kes ei kaasa piirkonnakohtu menetluses või haldus- ja töökohtu pädevusse kuuluvas töökohtumenetluses esindajat, saab esitada oma hagiavalduse ettenähtud vastuvõtuajal suuliselt oma elukoha-, asukoha- või töökohajärgses pädevas kohtus või kohtus, kes on pädev asja arutama, annab kohtu esindaja talle asjakohaseid juhiseid ning võtab temaga ühendust, et paluda tal viivitamata kõrvaldada võimalikud puudused. Muudel juhtudel ei teavita kohus pooli asjaolust, et menetlust on alustatud. Pärast hagiavalduse saamist hindab kohus, kas avaldus sisaldab kõiki seaduses nõutud elemente.

Kui hagiavalduse alusel saab algatada kohtumenetluse, toimetab kohus hagiavalduse kostjale kätte, paludes tal esitada vastuhagi 45 päeva jooksul hagiavalduse kättesaamisest. Kostja astub menetlusse vastuhagi esitades.

Kohus algatab menetluse pärast kirjaliku vastuhagi saamist vastavalt tsiviilkohtumenetlust käsitlevas seaduses sätestatud sõltuvalt juhtumi asjaoludest ning lõpetab menetluse algatamise etapi ja määrab kohtuistungiku kuupäeva vastavalt juhtumi asjaoludele.

Avalduste elektroonilise esitamise võimaluse ja nende kättesaamise kinnitamise kohta saab teavet teabelehel [„Automaatne töötlemine“](#).

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Pärast hagiavalduse saamist toimib kohus vastavalt küsimusele nr 12 antud vastuses kirjeldatule. Sõltuvalt juhtumi asjaoludest võib pool saada lisateavet täiendavate kirjalike avalduste esitamise ajal (kui neid nõutakse) või eelistungiku ajal ja juhtumi asjaolusid käsitleva istungi ajal, sõltuvalt menetluse konkreetsest laadist.

Viimati uuendatud: 14/10/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.